

PLATFORMA NA ZAPOJENIE OBČANOV NA TÉMU

ENERGETICKÁ EFEKTÍVNOSŤ

Závěrečná správa z konzultácie – jún 2024

*Analýzu vykonala a správu vypracovala organizácia Make.org.
Platformu realizovala a moderovanie vykonala spoločnosť Open SourcePolitics.*

**MAKE.
ORG**

**Open
Source
Politics**

OBSAH

Zhrnutie.....	strana 3
1. Úvod.....	strana 4
2. Metodika.....	strana 5
3. Prehľad.....	strana 6
4. Podrobná analýza.....	strana 8
Informovanosť.....	strana 8
Energetická obnova budov.....	strana 11
Doprava a bezmotorová mobilita.....	strana 13
Energia z obnoviteľných zdrojov.....	strana 15
Podpora a dotácie.....	strana 17
Výroba a uskladňovanie zelenej energie.....	strana 19
Solidarita.....	strana 19
Vykurovanie.....	strana 20
Osvetlenie.....	strana 21
Zelené a ohľaduplné priestranstvá.....	strana 22
5. Závery.....	strana 24

ZHRNUTIE

Európska komisia v snahe zvýšiť zapojenie občanov do európskych záležitostí otvorila na platforme na zapojenie občanov tému zameranú na energetickú efektívnosť. Táto platforma, ktorá je dostupná vo všetkých úradných jazykoch EÚ, uľahčila online diskusiu, ktorá trvala od 15. februára 2024 do 31. mája 2024 a paralelne s ktorou sa konala doplnková panelová diskusia občanov.

V predloženej správe sa uvádzajú hlavné zistenia online diskusie – zoskupené podľa 10 rozmerov a 25 tém. Príslušné výsledky zahŕňajú dôležitosť zvyšovania informovanosti, zjednodušovania postupov energetickej obnovy budov, podpory udržateľnej dopravy a zvýšenia podpory energií z obnoviteľných zdrojov. Občania zdôraznili dôležitosť kolektívnych akcií, vzdelávacích iniciatív a zjednodušenia byrokratických procesov pre posilnenie energetickej efektívnosti.

I. ÚVOD

Európska komisia umožnila nové režimy angažovania občanov EÚ, aby sa občania mohli viac zapájať na európskej úrovni. K **téme energetickej efektívnosti** sa aktivovala platforma na zapojenie občanov s cieľom umožniť zodpovedajúcu online diskusiu. Diskusia bola dostupná vo všetkých úradných jazykoch EÚ a bola otvorená od 15. februára 2024 do 31. mája 2024. Paralelne s digitálnou diskusiou sa konala aj **panelová diskusia občanov**, ktorej témou bola takisto energetická efektívnosť. Počas druhého a (záverečného) tretieho zasadnutia boli panelu prezentované online výsledky s cieľom prepojiť online a offline metódy účasti.

Ako sa uvádza ďalej, prostredníctvom konzultačnej platformy vyhradenej na diskusie občanov na tému energetickej efektívnosti sa zozbieralo **273 príspevkov občanov** doplnených o **140 komentárov a 230 súhlasov**. Vďaka tomuto digitálnemu priestoru na účasť malo **takmer 300 občanov** možnosť prispieť k celkovému procesu a tým priamo obohatiť európsky rozhodovací proces.

V tejto správe sa uvádza záverečná analýza všetkých príspevkov zozbieraných a analyzovaných podľa **rozmerov** na základe najčastejších **občianskych tém** vychádzajúcich z príspevkov.

Vo všeobecnosti sa touto konzultáciou zistila prevaha diskusie okolo **5 hlavných rozmerov**, ktoré zahŕňali približne rovnaké objemy príspevkov: 1) zvyšovanie informovanosti (medzi občanmi a inštitúciami), 2) energetická obnova budov, 3) udržateľné a nové formy mobility, 4) energia z obnoviteľných zdrojov a 5) podpora a dotácie ako pákový efekt zodpovednejšej spotreby.

V tejto správe sa najprv opíše metodika analýzy a potom sa uvedie prehľad vývoja na platforme. Tento prehľad je rozdelený na počty účastníkov a podrobný opis obsahu. V správe sa ďalej poskytuje podrobná analýza každého rozmeru prediskutovaním každej občianskej témy vrátane názorných výrokov z platformy na zapojenie občanov. Posledná kapitola obsahuje na záver zhrnutie obsahu a krátku diskusiu.

2. METODIKA

Na určenie obsahu diskusie na platforme na zapojenie občanov týkajúcej sa energetickej efektívnosti sa použila metodika troch krokov. Tá zaručuje presné preskúmanie príspevkov občanov k rôznym témam. Okrem toho umožňuje vytváranie primeraných klastrov myšlienok a ich zoskupovanie s cieľom určiť hlavné línie diskusie. Tak sa dosiahne správna vyváženosť medzi zoskupením podobných príspevkov a umožnením vysokej úrovne detailov.

KROK 1. KVANTITATÍVNA ANALÝZA príspevkov a komentárov: určili sa primárne rozmery diskusie. Analytický tím na to použil tematický prístup: označenie každého príspevku príslušnými predmetmi. To umožňuje stanovenie priorít medzi myšlienkami navrhnutými občanmi

KROK 2. ANALÝZA PRÍSPEVKOV v rozmeroch: manuálne vykonávaná kvalitatívna analýza. Zahŕňala tematické zoskupenie, ktoré viedlo k zostaveniu „občianskych tém“ určených ich výskytom v rámci rozmeru.

KROK 3. Zohľadnia sa KOMENTÁRE A SÚHLASY: ku každému príspevku a komentáru sa vykonala analýza (keď sa považovali za vhodné) s vyzdvihnutím niektorých príspevkov relevantných pre znázornenie podstaty témy.

SLOVNÍK POJMOV

- **Príspevok** je jedna položka, ktorú účastník zverejní na platforme.
- **Komentáre** sú písomné reakcie účastníkov na pôvodný príspevok. Komentármi sa otvára diskusia začínajúca pôvodnou témou a prostredníctvom komentárov sa umožňuje účastníkom navzájom komunikovať.
- **Súhlasy** sú hlasy účastníkov, ktorí chcú podporiť konkrétny príspevok. Niektoré príspevky sú nepotvrdené.
- **Rozmer** je titulok, ktorý v sebe spája myšlienky veľkého počtu príspevkov.
- **Občianske témy** sú podkategórie rozmeru, ktoré tvorí jeden alebo viacero príspevkov.

3. PREHL'AD

POČTY

Celková účasť, od 15. 2. 2024 do 31. 5. 2024

- **17 612** zobrazení stránok
- **264** účastníkov
- **273** príspevkov
- **140** komentárov
- **230** súhlasov

Od úpravy priebežnej správy (k 9. aprílu 2024) zaregistrovala platforma podstatne vyššiu úroveň účasti **so 184 novými príspevkami a 22 novými komentármi**. Analýza bola obohatená aj o nové postrehy: prostredníctvom 3 súvisiacich občianskych tém sa zistil a zanalyzoval nový rozmer, *Energie z obnoviteľných zdrojov*, kým každý z rozmerov *Informovanosť* a *Doprava a mobilita* bol obohatený o jednu novú občiansku tému. **Celkovo bol doplnený 1 nový rozmer a 5 nových občianskych tém.**

STRUČNÝ PREHL'AD VŠETKÝCH ROZMEROV A OBČIANSKÝCH TÉM

V nasledujúcej tabuľke sú spolu uvedené všetky určené rozmery a občianske témy. V nasledujúcej kapitole (4. *Podrobná analýza*) sa všetky témy skúmajú podrobnejšie.

V tabuľke sa takisto uvádza súčet príspevkov (Σ), ktoré patria ku každému príslušnému rozmeru. Celkový počet príspevkov na rozmer (382) je vyšší ako celkový počet príspevkov (273), pretože obsah jednotlivých príspevkov môže patriť ku viacerým rozmerom súčasne.

ROZMERY	Σ	OBČIANSKE TÉMY
1. INFORMOVANOSŤ	69	1.1. Zvyšovanie informovanosti s cieľom nabádať k lepšej spotrebe 1.2. Organizovanie stretnutí a výmen názorov na všetkých úrovniach 1.3. Vzdelávanie občanov od najútlejšieho veku 1.4. Nabádanie občanov k zmene správania 1.5. Informovanie občanov o možnostiach, ktoré majú k dispozícii 1.6. Zapájanie občanov
2. ENERGETICKÁ OBNOVA BUDOV	68	2.1. Uskutočňovanie kolektívnych akcií 2.2. Zjednodušenie postupov 2.3. Boj proti energeticky neefektívnym budovám
3. DOPRAVA A MOBILITA	61	3.1. Podpora udržateľnej dopravy 3.2. Podpora elektrickej dopravy 3.3. Nahradenie enormne znečisťujúcich dopravných prostriedkov
4. ENERGIA Z OBNOVITELNÝCH ZDROJOV	58	4.1. Používanie ekologickejších energií 4.2. Vyčlenenie finančných prostriedkov na podporu energií z obnoviteľných zdrojov 4.3. Zúžitkovanie odpadu
5. PODPORA A DOTÁCIE	53	5.1. Zavádzanie dotácií a presadzovanie prísnych noriem 5.2. Dane zamerané na podporu zodpovednejšej spotreby 5.3. Investície do podpory odlišnej spotreby energie
6. TVORBA A USKLADŇOVANIE	28	6.1. Zlepšenie používania a uskladňovania zelenej energie
7. SOLIDARITA	19	7.1. Preukazovanie solidarity ako riešenie krízových situácií
8. VYKUROVANIE	11	8.1. Efektívnejšie využívanie vykurovacích systémov 8.2. Zavádzanie riešení diaľkového vykurovania
9. OSVETLENIE	10	9.1. Zmena zvykov spojených so svietením

10. ZELENÉ PRIESTRANSTVÁ	5	10.1. Rešpektovanie krajiny
		10.2. Zelené mestá

4. PODROBNÁ ANALÝZA

Ďalej sa podrobnejšie skúmajú jednotlivé rozmery. Na tento účel sa zanalyzuje každá občianska téma, čím sa prepoja rôzne aspekty príspevkov.

ROZMER 1: INFORMOVANOSŤ

Občianska téma 1.1: Zvyšovanie informovanosti s cieľom nabádať k lepšej spotrebe

ANALÝZA témy

Cieľom je poskytovať informácie, aby si boli občania viac vedomí svojej spotreby, a zároveň kritizovať nesprávne spôsoby spotreby. Myšlienky takisto zahŕňajú nabádanie občanov ku každodennému osvojovaniu si nových reflexov upozorňovaním ich na ich spotrebu (napr. tým, že sa na zásuvky umiestňujú moduly, ktoré ukazujú, koľko energie spotrebúvajú). Následne sa navrhuje kritizovať nesprávne spôsoby spotreby, predchádzať ich normalizovaniu (napr. upozorňovaním na otváranie dverí v obchodoch v zime, keď sa kúri, a osvetľovanie obchodných značiek v noci, nakupovanie od značiek rýchlej módy).

Ukázkové PRÍSPEVKY

Sonja, 6 súhlasov

„Do zásuviek/svetelných spínačov by sa mali integrovať merače spotreby energie, aby sa spotreba energie posielala do aplikácie, ktorá ideálne priamo určí náklady na spotrebu, podobne ako v prípade elektrických vozidiel.“

Adela, 0 súhlasov

„Chcem, aby sa zamerali na udržateľnosť oblečenia. Aj z dôvodu zmeny klímy a celkovej výroby rýchlej módy na celom svete.“

Občianska téma 1.2: Organizovanie stretnutí a výmen názorov na všetkých úrovniach

ANALÝZA témy

Myšlienky zverejňované na platforme zahŕňajú organizovanie stretnutí, rozhovorov a diskusií na európskej, vnútroštátnej a miestnej úrovni s cieľom diskutovať o otázkach týkajúcich sa energetickej efektívnosti. Takýmto spôsobom by boli ľudia upozorňovaní na ekologické otázky, riziká vysokej spotreby energie a možné riešenia. Mohlo by sa to robiť s využitím sily sociálnych médií.

Ukážkové PRÍSPEVKY

Mikas, 1 súhlas

„Diskusia na úrovni EÚ má pre túto tému zásadný význam vzhľadom na to, že v Európe práve prebieha vojna.“

Isabelle, 1 súhlas

„Začnime tento deň zasadnutia k energetickej efektívnosti. Delíme sa o informácie a vymieňajme si názory ako európske krajiny, odborníci a my európski občania. Aké šťastie, že máme túto možnosť všetci spolu zdokonaľovať svedomie a morálku.“

Občianska téma 1.3: Vzdelávanie občanov od najútlejšieho veku

ANALÝZA témy

Občania navrhujú podnikanie krokov v školách s cieľom zvyšovať informovanosť mladších generácií, napríklad prostredníctvom praktických seminárov. Následne by ďalej podávali posolstvá týkajúce sa energetickej efektívnosti (napr. prostredníctvom spoločenských aktivít, školských programov, informovania rodičov).

Ukážkové PRÍSPEVKY

Gerald, 4 súhlasy

„Zameraním sa na vzdelávanie mladších generácií o energetickej efektívnosti kladieme základy udržateľnejšej budúcnosti. Investovanie do vzdelávania mladších generácií (prostredníctvom spoločenských podujatí, školských

programov, informovanosti rodičov atď.) o energetickej efektívnosti nie je len možnosť; je to nevyhnutnosť pre vybudovanie udržateľnej budúcnosti.“

Joanna, 0 súhlasov

„V školách by sa mala týmto témam venovať zvýšená pozornosť prostredníctvom praktických projektov s hmatateľným vplyvom pre celé spoločenstvo.“

Občianska téma 1.4: Nabádanie občanov k zmene správania

ANALÝZA témy

Niektorí občania vyjadrujú názor, že očakávať, že budú ľudia spotrebúvať menej, nie je ani reálne ani postačujúce, preto sa musia naučiť spotrebúvať energiu inak. Spoločným cieľom je vysvetliť verejnosti a presvedčiť ju, že niektoré hlboko zakorenené zvyky nie sú potrebné alebo nevyhnutné. Je možné vzdať sa ich (napr. zredukovať všetky obrazovky používané na reklamu, obmedziť masové podujatia s veľkými davmi a množstvom vybavenia; nahradiť zbytočné služobné cesty videokonferenciami; obmedziť prepravu tovaru konzumovaním väčšieho množstva miestnych a sezónnych výrobkov; podporovať prácu na diaľku).

Ukázkové PRÍSPEVKY

Laurent, 4 súhlasy

„Na dosiahnutie menšej spotreby energie nestačí dosiahnuť efektívnosť, pretože to nabáda k väčšej spotrebe, preto potrebujeme menej energeticky náročnú sociálno-ekonomickú organizáciu, čím sa obmedzí zbytočné cestovanie.“

Emmanuel, 2 súhlasy

„Jednoduchý spôsob zníženia spotreby energie nadbytočného sektora: odstránenie všetkých obrazoviek používaných na reklamu.“

Občianska téma 1.5: Informovanie občanov o možnostiach, ktoré majú k dispozícii

ANALÝZA témy

Občania prišli s myšlienkou vzájomného vzdelávania a poskytovania riešení a podpory, aby dokázali robiť ekologickjšie rozhodnutia (napr. recyklovanie, izolovanie domov s cieľom nižšej spotreby energie).

Ukázkové PRÍSPEVKY

Mirko, 7 súhlasov

„Je potrebné vynaložiť viac úsilia na dosiahnutie toho, aby bolo praktizovanie energetickej efektívnosti atraktívnejšie, žiaducejšie a výhodnejšie [...] Sú potrebné informačné kampane v televízii, na sociálnych médiách a podujatiach.“

Maripaze, 1 súhlas

„Tým, že predmetom darujeme druhý život, sa znižuje potreba vyrábať nové výrobky. Následne sa tak znižuje množstvo použitých prírodných zdrojov, ekologická stopa a energia spotrebovaná vo výrobe.“

Občianska téma 1.6: Zapájanie občanov

ANALÝZA témy

Občania prišli s myšlienkou viac vzdelávať ľudí a poskytovať im možné riešenia a podporu, aby dokázali robiť rozhodnutia, ktoré sú ohľaduplnejšie k životnému prostrediu (napr. recyklovanie, izolovanie domov s cieľom spotrebúvať menej energie).

Ukázkové PRÍSPEVKY

Жаклин, 0 súhlasov

„Cieľom je dosiahnuť väčšiu informovanosť o energetickej politike a o tom, ako by sme mali postupovať v prípade krízy v oblasti energetiky, akej čelíme v súčasnosti. Je dobre zapojiť tých, ktorých sa energetická kríza priamo týka.“

Атанас, 1 súhlas

„Ako by mala EÚ stimulovať obce k tomu, aby na miestnej úrovni zapájali mladých ľudí do života obcí.“

ROZMER 2: ENERGETICKÁ OBNOVA BUDOV

Občianska téma 2.1: Uskutočňovanie kolektívnych akcií

ANALÝZA témy

Občania vyjadrujú názor, že aby bolo možné účinne vykonať opatrenie energetickej obnovy budov, musia spolupracovať vlády, podniky a jednotlivci. Orgány verejnej moci musia ľuďom poskytovať potrebné informácie, aby im umožnili spotrebúvať energiu lepšie a udržateľnejšie. Vyjadrujú sa však aj názory, že je na jednotlivých občanoch, aby konali udržateľne a nabádali ľudí vo svojom okolí k tomu, aby zmenili svoje zvyky (napr. tým, že si renovujú domy a porozprávajú so susedmi, aby ich presvedčili urobiť to isté).

Ukázkové PRÍSPEVKY

Matej, 5 súhlasov

„Vlády, podniky a jednotlivci musia spolupracovať pri vykonávaní opatrení.“

Anthony, 7 súhlasov

„Energetická efektívnosť je čiastočne záležitosťou spoločenstva a kolektívnej akcie, preto by kroky podnikané na podporu efektívnosti a obnovy budov mali stimulovať spoločenstvá, aby ľudia mohli spolupracovať a presvedčiť ostatných vo svojej štvrti“

Občianska téma 2.2: Zjednodušenie postupov

ANALÝZA témy

Orgány verejnej moci musia proces energetickej obnovy budov odbyrokratizovať a urobiť dostupnejším (napr. pri inštalovaní fotovoltických panelov). Takisto musia občanov informovať o možnostiach, ktoré majú k dispozícii, aby mohli iniciovať náležité postupy. Zvlášť by mali zdôrazňovať „biely certifikát“, systém

stimulov s cieľom motivovať ľudí k tomu, aby podnikli príslušné kroky na zníženie spotreby energie.

Ukázkové PRÍSPEVKY

Danielle, 3 súhlasy

„Je potrebné zjednodušiť a urýchliť proces schvaľovania a povoľovania pri inštalovaní fotovoltických systémov. To sa dá dosiahnuť zjednodušením regulačných požiadaviek a znížením byrokracie spojenej so žiadosťami o stavebné povolenie.“

Agnieszka, 1 súhlas

„Na úrovni inštitúcií EÚ by sa malo prijať legislatívne riešenie umožňujúce rýchly a zjednodušený spôsob spúšťania programov na podporu energetickej efektívnosti pre rôzne kategórie bývania podľa príjmov, aby miestne orgány, bez ohľadu na svoje priority, spúšťali takéto akcie v každej lokalite.“

Občianska téma 2.3: Boj proti energeticke neefektívnym budovám

ANALÝZA témy

Občania vyjadrili názor, že je potrebné zabezpečiť väčší počet energeticke efektívnejších budov. Okrem toho by sa mala energia účinnejšie uskladiť. Je potrebné prijať potrebné opatrenia, ako je renovácia existujúcich budov (súkromných obydľí, verejných miest) s cieľom znížiť ich energetickú náročnosť (napr. opätovnou izoláciou), lepšia izolácia nových budov, aby potrebovali menej energie, a používanie väčšieho počtu povrchov na výrobu energie (napr. prázdne strechy parkovísk na solárne panely).

Ukázkové PRÍSPEVKY

Etienne, 3 súhlasy

„Správne využitie mestských priestorov – veľa parkovacích miest, striech verejných budov a pod. Tieto priestory by sa mohli využiť na napájanie týchto budov Autark energiou (Disneyland v Paríži ako názorný príklad).“

Alberto, 1 súhlas

„Uvidíme, ako bude systém bielych certifikátov, nedávno zavedený u nás (ale už etablovaný v iných krajinách, napr. vo Francúzsku a v Taliansku), kľúčovým

pre posilnenie energetiky. Efektívnosť a udržateľný rozvoj naprieč všetkými sektormi (priemysel, služby, bývanie a doprava).“

ROZMER 3: DOPRAVA A BEZMOTOROVÁ MOBILITA

Občianska téma 3.1: Podpora udržateľnej dopravy

ANALÝZA témy

Občania vyjadrili názor, že je potrebné nabádať ľudí k tomu, aby viac využívali formy dopravy šetrné k životnému prostrediu, a to ponukou efektívnych alternatív: znížením cien verejnej dopravy (napr. znížením ceny ročného sezónneho lístka vo väčších mestách alebo tým, že bude cesta vlakom lacnejšia ako cesta lietadlom), ako aj nabádaním ľudí k tomu, aby viac využívali neznečisťujúce formy dopravy, ako sú bicykle (vytvorením ešte väčšieho počtu cyklistických ciest vo väčších mestách).

Ukázkové PRÍSPEVKY

João, 3 súhlasy

„Vyberajte si udržateľnejšie formy dopravy, používajte verejnú dopravu (vyžaduje si to nižšie a nákladovo efektívne ceny pre občanov) alebo elektrické vozidlá (výhodné kampane spätného zberu).“

Marilina, 2 súhlasy

„Verejná doprava by sa mala stať oveľa dôležitejšou, pretože pomáha bojovať proti energetickej kríze, znižuje premávku, a zmierňuje ďalšie vážne problémy, s ktorými sa potýka celý svet.“

Občianska téma 3.2: Podpora elektrickej dopravy

ANALÝZA témy

Účastníci vyjadrili názor, že je potrebné rozvíjať odvetvie elektrickej dopravy: jednak podporou rozširovania elektrickej verejnej dopravy v mestách s cieľom znižovať emisie (napr. podporou zavádzania trolejbusov v mestách), ale aj nabádaním ľudí k tomu, aby si kúpili elektrické vozidlá, investovaním do

spoločností vyrábajúcich elektrické vozidlá, poskytovaním dotácií a zabezpečením širokej dostupnosti nabíjacích staníc.

Ukázkové PRÍSPEVKY

Jose, 1 súhlas

„Mestská verejná doprava by podľa mňa mala byť plne elektrická, pretože nezahŕňa prepravu na dlhé vzdialenosti, a tak nie je potrebné sa obávať, že sa nenájde miesto na nabíjanie.“

Franziska, 0 súhlasov

„Podpora zvýšeného používania elektrických vozidiel vo väčších aj menších mestách si vyžaduje rozšírenie a zlepšenie nabíjacej infraštruktúry pre ich potreby.“

Občianska téma 3.3: Nahradenie enormne znečisťujúcich dopravných prostriedkov

ANALÝZA témy

Občania vyjadrili názor, že aby ľudia viac využívali formy dopravy šetrné k životnému prostrediu, je potrebné lepšie k tomu nabádať verejnosť. To by sa mohlo dosiahnuť zdaňovaním a nahrádzaním enormne znečisťujúcich dopravných prostriedkov (napr. nahradením starých, znečisťujúcich vlakov elektrickými vlakmi), ako aj zavádzaním konkrétnych obmedzení, ktoré by ľudí odrádzali od používania určitých dopravných prostriedkov (napr. zavedením obmedzení pre vozidlá SUV v mestských oblastiach).

Ukázkové PRÍSPEVKY

Juliette, 1 súhlas

„Vynakladá sa veľké úsilie s cieľom znížiť používanie automobilov a podporovať používanie elektrických vozidiel. Aby sa znížila energetická stopa miest a krajín, je potrebné urobiť z verejnej dopravy životaschopnejšiu a nízkonákladovú alternatívu.“

Victor, 26 súhlasov

„Hmotnosť a veľkosť vozidla priamo ovplyvňuje jeho spotrebu paliva, čo prispieva k vyčerpávaniu zásob fosílnych palív a znečisťovaniu životného

prostredia. Vozidlá SUV, známe svojou väčšou veľkosťou, majú nielen vyššiu spotrebu paliva, čo vedie k väčšiemu vplyvu na zmenu klímy, ale takisto zhoršujú dopravné zápchy a problémy s parkovaním v husto obývaných mestských oblastiach. Týmto sa navrhuje zvážiť zavedenie zvýšeného zdanenia vozidiel SUV alebo preskúmať obmedzenia ich používania v mestských oblastiach.“

ROZMER 4: ENERGIA Z OBNOVITELNÝCH ZDROJOV

Občianska téma 4.1: Používanie ekologickejších energií

ANALÝZA témy

Podľa občanov má zásadný význam podpora rôznych foriem energie, ktoré sú ohľaduplnejšie voči životnému prostrediu. To platí pre verejné miesta, ako aj pre súkromné obydlia: solárnej energie (napríklad čo najskorším inštalovaním solárnych panelov na strechách obydlií), hydraulikkej energie (rozvojom elektrární na výrobu vodnej energie neutrálnej z hľadiska CO₂), veternej energie (budovaním a inštalovaním veterných turbín) a nakoniec budovaním väčšieho množstva jadrových elektrární. Nakoniec bol vyjadrený názor, že budeme musieť vytvoriť systém prerozdelenia energie na zabezpečenie toho, aby nedochádzalo k stratám a aby aj tí, ktorí nemajú prístup k týmto zdrojom energie, mohli využívať čistú energiu.

Ukázkové PRÍSPEVKY

Hans-Werner, 0 súhlasov

„Energia je prítomná a možno ju nanajvýš pretransformovať. 2. Solárna energia a jadrová energia sú primárnou energiou. Príroda a človek z nej robia sekundárnu energiu. Jadrové elektrárne sa nesmú odstavovať, bezpečná energia musí byť zaručená.“

Ben, 0 súhlasov

„Musíme sa zbaviť energie z neobnoviteľných zdrojov a prejsť na čistú a zelenú energiu, ako sú veterné turbíny a solárne panely. Jadrová a uhlíková energia nie je dostatočne čistá na to, aby ju bolo možné považovať za dobrú dlhodobú investíciu.“

Občianska téma 4.2: Vyčlenenie finančných prostriedkov na podporu energií z obnoviteľných zdrojov

ANALÝZA témy

Občania považujú za zásadné vyčlenenie finančných prostriedkov na rozvoj energií z obnoviteľných zdrojov, najmä vo vidieckych oblastiach. Bol vyjadrený názor, že zelené energie sú budúcnosť. Považuje sa za kľúčové, aby k nim mali prístup všetci občania, nech už to znamená čokoľvek.

Ukázkové PRÍSPEVKY

Andre, 0 súhlasov

„V dedinách a malých mestách na vidieku môžeme z dôvodu nedostatku kapitálu a rozvoja využívať len málo energie z obnoviteľných zdrojov.“

Roberts, 1 súhlas

„Žiadne financovanie udržateľnej ťažby surovín na výrobu elektriny. Chýba systém, kde by ste mohli získať finančné prostriedky priamo od EÚ, nie prostredníctvom orgánov miestnej samosprávy, ktoré si kladú absurdné požiadavky.“

Občianska téma 4.3: Zužitkovanie odpadu

ANALÝZA témy

Účastníci zdôrazňujú, že je potrebné vytvoriť komplexný systém nakladania s odpadmi s cieľom znížiť počet skládok odpadu. Energia by sa potom mohla zhodnocovať z odpadu, napríklad výrobou bioplynu z potravinového odpadu.

Ukázkové PRÍSPEVKY

Laura, 1 súhlas

„Musíme sa zamerať na zdroj energie, pričom musíme uprednostňovať energiu z obnoviteľných zdrojov a snažiť sa minimalizovať vznik odpadu.“

Zeynep, 0 súhlasov

„Navrhujem zavedenie komplexného systému nakladania s odpadmi zameraného na recykláciu a kompostovanie s cieľom znížiť počet skládok“

odpadu v EÚ. Takýto systém by zahŕňal stimuly pre znižovanie tvorby odpadu podnikmi a domácnosťami, ako aj prísne predpisy pre ukladanie odpadu na skládky. Okrem toho by sa investovaním do inováčných technológií premeny odpadu na energiu mohlo ďalej minimalizovať množstvo odpadu končiaceho na skládkach.“

ROZMER 5: PODPORA A DOTÁCIE

Občianska téma 5.1: Zavádzanie dotácií a presadzovanie prísnych noriem

ANALÝZA témy

Občania hovoria, že orgány verejnej moci musia zaviesť normy a povinnosti s cieľom nabádať ľudí k tomu, aby stavali ohľaduplnejším spôsobom (napr. normy na podporu renovácie starých budov, resp. na reguláciu výstavby nových budov).

Ukázkové PRÍSPEVKY

Matej, 4 súhlasy

„Je potrebné poskytovať dotácie na izoláciu a kúpu staršieho rodinného domu, obnoviteľné zdroje energie, komplexnú renováciu domov a efektívnejšie využívanie energie.“

Monica, 4 súhlasy

„Takisto vlády môžu do roku 2030 zaviesť prísne urbanistické a stavebné predpisy, ktorými sa zabezpečí, aby novostavby alebo renovácie starých budov spĺňali určité normy energetickej efektívnosti. Tie môžu zahŕňať aspekty ako vhodná izolácia, energeticky účinné okná, systémy osvetlenia a vykurovania. Okrem toho možno zaviesť povinné zavádzanie inteligentných systémov v novostavbách a ekologické budovy môžu byť zvýhodnené nižšími poplatkami.“

Občianska téma 5.2: Podpora zodpovednejšej spotreby

ANALÝZA témy

Občania žiadajú zavedenie systému bonusov/malusov na podporu efektívnejšej spotreby a odrádzanie od nadmernej spotreby energie. To by sa dalo dosiahnuť najmä tým, že by boli niektoré výrobky zdanené viac ako iné (napríklad dovážané tovary alebo používanie starých, znečisťujúcich automobilov).

Ukázkové PRÍSPEVKY

Arancha, 1 súhlas

„Na základe toho, že nám všetkým záleží na udržateľnosti a znížení našej uhlíkovej stopy, pýtam sa, ako budú môcť občania vymeniť svoje znečisťujúce vozidlá, ak je to veľmi nákladné a pomoci sa poskytuje málo?“

Fabio, 2 súhlasy

„Pestovateľ ovocia a zeleniny, ktorý využíva tú istú energiu ako výrobca alkoholických nápojov alebo cigariet, musí platiť menej, pretože jeho výrobok je pre spoločnosť užitočnejší alebo, inak povedané, výrobky ako cigarety a alkohol sú škodlivé.“

Občianska téma 5.3: Investície do podpory odlišnej spotreby energie

ANALÝZA témy

Občania zdôrazňujú skutočnosť, že orgány verejnej moci by mali ľudí nabádať k tomu, aby spotrebovali inak, investovaním do ekologických iniciatív (napr. inštaláciou super nabíjačiek v nových spoločne alebo individuálne obývaných budovách s cieľom nabádať ľudí k tomu, aby si kupovali elektrické vozidlá).

Ukázkové PRÍSPEVKY

Claude, 5 súhlasov

„V súčasnosti by malo zmysel inštalovať v nových individuálne alebo spoločne obývaných budovách nabíjacie stanice. Terminály by mohli financovať alebo čiastočne dotovať orgány verejnej moci.“

Jose, 1 súhlas

„V súčasnosti je kúpa elektrického vozidla pasca. Väčšina z nás ho nemá kde dobíjať. Autá v Španielsku parkujú na verejných cestách, preto nočné nabíjanie nie je možné. Dojazd týchto vozidiel zatiaľ nie je ani zďaleka uspokojivý. Nabíjanie je pomalé a drahé z hľadiska času jazdenia.“

ROZMER 6: VÝROBA A USKLADŇOVANIE ZELENEJ ENERGIE

Občianska téma 6.1: Zlepšenie používania a uskladňovania zelenej energie

ANALÝZA témy

Občania prišli s myšlienkou dosiahnuť väčšiu energetickú efektívnosť naučením sa, ako vyrábať energiu z nových zdrojov, ako je pohyb (napr. zhodnocovaním energie vyrobenej v telocvičniach) alebo z elektrických vozidiel (umiestnením modulu na ich strechy na transformovanie solárnej energie). Takisto bolo povedané, že sa musíme naučiť, ako lepšie uskladňovať energiu v dematerializovanej podobe (napríklad v batériách) namiesto vytvárania nákladných infraštruktúr s vysokou spotrebou energie.

Ukázkové PRÍSPEVKY

Léo, 2 súhlasy

„Je potrebné integrovať v slnečných regiónoch solárne moduly do automobilov s cieľom znížiť závislosť od fosílnych palív.“

Roelof, 4 súhlasy

„Decentralizované uskladnenie, ako napríklad vodíka, amoniaku, kinetickej energie alebo batérií ponúka riešenie z technického aj strategického hľadiska (narušenie).“

ROZMER 7: SOLIDARITA

Občianska téma 7.1: Preukazovanie solidarity ako riešenie krízových situácií

ANALÝZA témy

Je potrebné kolektívne riešenie ekologickej krízy, aby neboli ekologické iniciatívy vyhradené len pre časť obyvateľstva, ale aby boli dostupné pre každého. Občania vyjadrili názor, že Európska únia a orgány verejnej moci musia podporovať najchudobnejšie a najmladšie časti obyvateľstva, aby mali prístup k nákladnejším

ekologickým iniciatívam (napr. dotáciami s cieľom podporiť inštalovanie solárnych panelov, kupovanie elektrických vozidiel, znížiť účty študentov za elektrinu prispôbením sadzieb sadzbám bežných domácností).

Ukázkové PRÍSPEVKY

Effie, 1 súhlas

„Mnohí (najchudobnejší) občania už vyčerpali všetky úsporné opatrenia, ktoré si môžu dovoliť. EÚ by sa mala zamerať na vlastnú výrobu pre chudobné a stredne veľké domácnosti. Je potrebné zaviesť prísne usmernenia pre členské štáty, aby bola vlastná výroba domácností pre nich prioritou.“

Anthony, 7 súhlasov

„Energetická efektívnosť je čiastočne záležitosťou spoločenstva a kolektívnej akcie, preto by kroky podnikané na podporu efektívnosti a obnovy budov mali stimulovať spoločenstvá, aby ľudia mohli spolupracovať a presvedčiť ostatných vo svojej štvrti“

ROZMER 8: VYKUROVANIE

Občianska téma 8.1: Efektívnejšie využívanie vykurovacích systémov

ANALÝZA témy

Podľa účastníkov je dôležité lepšie uplatňovať existujúce predpisy a poskytovať odporúčania k vykurovaniu. Tým by sa predišlo neefektívnemu používaniu vykurovacích systémov, ktoré vedie k nadmernej spotrebe (už napríklad existuje množstvo zákonov, noriem a odporúčaní týkajúcich sa používania vykurovacích systémov, ktoré pomáhajú predchádzať predimenzovaným spotrebičom, nedostatočnej údržbe alebo zlému riadeniu systému). Okrem toho je zjavne potrebná obnova nízkoenergetických vykurovacích systémov (napr. aerotermia, geotermálna energia, biomasa).

Ukázkové PRÍSPEVKY

Alin, 3 súhlasy

„Podľa skúseností sa mnohé vykurovacie a klimatizačné systémy zle používajú, pretože sú predimenzované, nedostatočne udržiavané alebo zle riadené. Najčastejšie sa 10 až 15 % úspor energie dosiahne bez investícií bez ohľadu na

používanú energiu. Pritom existuje množstvo nástrojov (legislatívnych, normatívnych, usmernení, odporúčaní, rád,...), ich uplatňovanie však nie je systematické. Uplatňujme tieto predpisy správne.“

Ana Maria, 4 súhlasy

„Spotrebiče s efektívnejšou menovitou spotrebou energie. Vykurovacie systémy založené na energii z obnoviteľných zdrojov: aerotermia, geotermálna energia, biomasa.“

Občianska téma 8.2: Zavádzanie riešení diaľkového vykurovania

ANALÝZA témy

Podľa účastníkov je potrebné znížiť náklady a výdavky na energiu vytvorením systému diaľkového vykurovania, kde je to možné. Umožnilo by to vykurovanie štvrte, mesta alebo širšej oblasti (napr. používaním podzemných potrubí pre udržateľné vykurovanie a chladenie alebo nahradením kotlov účinnými tepelnými čerpadlami).

Ukázkové PRÍSPEVKY

Federico, 9 súhlasov

„Tam, kde je to možné, je potrebné zaviesť riešenia diaľkového vykurovania.“

Ingrid, 0 súhlasov

„Teda odklon od fosílnych palív znamená najprv prechod na tepelné čerpadlá vrátane väčších radiátorov s cieľom znížiť prírodnú teplotu a zlepšenie riadenia systému. Takto získame 15 000 kWh zemného plynu, ktorý možno premeniť na 3 200 kWh elektriny.“

ROZMER 9: OSVETLENIE

Občianska téma 9.1: Zmena návykov spojených so svietením

ANALÝZA témy

Účastníci vyjadrili myšlienku zlepšenia energetickej efektívnosti a osvetlenia vo verejných budovách a súkromných obydliach. To by sa dalo dosiahnuť zmenou

spôsobu nastavenia a používania svetelných zdrojov a systémov (napr. univerzálnym používaním nízkoenergetických LED žiaroviek alebo prirodzených svetlíkov). Ďalšími uvedenými príkladmi bolo upustenie od používania žiaroviek a šetrenie energie vypínaním svetiel v noci na verejných miestach.

Ukázkové PRÍSPEVKY

Ana Maria, 4 súhlasy

„Musí sa zlepšiť energetická efektívnosť, osvetlenie v súkromných obydliach: používaním LED žiaroviek alebo prirodzených svetlíkov.“

Haoyue, 0 súhlasov

„Teraz zisťujem, že sa mnohé žiarovky na verejných miestach nevypínajú. Vyzývam každého, aby v noci vypínal svetlá a tým šetril elektrinu.“

ROZMER 10: ZELENÉ A OHĽADUPLNÉ PRIESTRANSTVÁ

Občianska téma 10.1: Rešpektovanie krajiny

1. Rešpektovanie krajiny

ANALÝZA témy

Podľa účastníkov je potrebné pokračovať v zavádzaní zelenej energie. Zdôrazňuje sa však, že sa to musí robiť spôsobom, ktorý nebude mať vplyv na krajinu (napr. všeobecnou inštaláciou veterných turbín).

Ukázkové PRÍSPEVKY

Stefano, 2 súhlasy

„Transformácia energetiky má kľúčový význam pre riešenie zmeny klímy. Žiadnu transformáciu energetiky však nemožno nariadiť. Prítomnosť veterných alebo fotovoltaických elektrární v krajine nemožno nariadiť, pokiaľ sa občania a mestá nevyjadrili v tom zmysle, že by takúto infraštruktúru uvítali. Musí sa rešpektovať Aarhuský dohovor, ktorého sú európske krajiny a samotná Európska únia stranami.“

Občianska téma 10.2: Zelené mestá

ANALÝZA témy

Myšlienka, ktorú zastávajú občania, je vytvárať mestá s väčším množstvom zelene, znižovať teploty a tým bojovať proti globálnemu otepľovaniu (napr. niektoré mestá sa rozhodli sadiť viac stromov, čo im umožnilo získať niekoľko stupňov počas vln horúčav), ale takisto využiť na sadenie stromov určité miesta (napr. nevyužitú strechu v mestách).

Ukázkové PRÍSPEVKY

Federico, 9 súhlasov

„Je potrebné rázne znížiť betónové plochy na mestských uliciach a miestach a namiesto toho sadiť trávu a stromy s cieľom znížiť otepľovanie v mestách a používanie chladiacich zariadení (najmä v lete).“

Charline, 0 súhlasov

„Chcem v meste viac prírodných zákutí na dýchanie a takisto napríklad na zachytávanie znečistenia, ako aj na to, aby existovali miesta, kde sa možno skryť pred slnkom.“

5. ZÁVERY

Platforma na zapojenie občanov na tému Energetická efektívnosť bola dôležitým míľnikom v umožňovaní **viacjazyčného zapojenia občanov** na európskej úrovni. Ako sa uvádza v predchádzajúcom texte, významným spôsobom posunula ďalej chápanie **spoločnej vízie posilňovania energetickej efektívnosti** naprieč EÚ počas celého konzultačného obdobia od 15. februára do 31. mája 2024. Skombinovaním online príspevkov s úvahami panelovej diskusie občanov sa obohatil dialóg, zabezpečilo sa zohľadnenie rôznych pohľadov pri formovaní záverečných postrehov.

Procesom zapojenia sa odhalil **silný súzvuk medzi účastníkmi okolo niekoľkých základných rozmerov**: povedomie, energetická obnova budov, doprava a mobilita, energia z obnoviteľných zdrojov, podpora a dotácie, výroba a uskladňovanie zelenej energie, solidarita, vykurovanie, osvetlenie a zelené priestranstvá. Občania zdôraznili potrebu **praktických riešení riadených spoločnosťami** popri **systemových zmenách**. Kľúčové témy, ktoré sa objavili, zahŕňajú potrebu zjednodušených postupov pri energetickej obnove budov, viac verejných investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a rozšírenie infraštruktúry elektrickej dopravy.

Celkovo možno povedať, že táto konzultácia nielen zachytila široké spektrum myšlienok a návrhov európskych občanov, ale takisto **posilnila potrebu jednotného, akčného prístupu k energetickej efektívnosti**. Je očividné, že kým technologický pokrok a regulačné rámce považujú účastníci za kľúčové, zapojenie a posilnenie postavenia občanov zostávajú nevyhnutnými predpokladmi na dosiahnutie dlhodobých cieľov v oblasti udržateľnosti.

Je dôležité zdôrazniť, že už uvedené výsledky nemožno považovať za reprezentatívne. Predsa len však umožňujú na jednej strane prezentovanie **novátorských myšlienok** a na strane druhej **všeobecný zmysel a cit pre priority občanov**. Ako sa Európa posúva dopredu v otázke energetickej efektívnosti, môžu tieto postrehy zohrať kľúčovú úlohu vo formovaní politiky, ktorá je nielen účinná, ale **má aj širokú podporu verejnosti**. Zabezpečilo by to, že prechod na energeticky efektívnejšiu Európu bude inkluzívny a zároveň udržateľný.